

Po spravedlivém rozdělení daní volá už šest krajů. Využily zákonodárné iniciativy

18.10.2023 - Andrea Fulková | Krajský úřad Libereckého kraje

„Současné nastavení systému rozdělování daní pro kraje je od roku 2004 beze změny a už vůbec neodpovídá dnešnímu rozsahu poskytovaných veřejných služeb v regionu. Úprava je opravdu nutná. Voláme po rozdělení, které bude nastaveno na základě objektivních kritérií a k jehož změně se zavázala vláda ve svém programovém prohlášení,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta. „Stávající přerozdělování daní není férové, a proto jsme se v rámci naší iniciativy spojili. Věříme, že šest krajů bude mít větší sílu a mediální pozornost, než když jsme návrhy na změnu podávali v průběhu let každý zvlášť,“ vysvětlil hejtman Půta.

Liberecký kraj předkládá novelu zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní krajů již podruhé. Návrh předložený v roce 2020 nebyl poslaneckou sněmovnou nikdy projednán v důsledku skončení volebního období.

Nastavení principu dělení daní, takzvané rozpočtové určení daní (RUD) pro kraje, je platné již téměř dvacet let a je neměnné, aniž by odráželo změny v počtu obyvatel, změny zdravotních služeb, dopravy či školství. Zatímco parametry v RUD pro obce jsou každoročně přepočítávány podle aktuálních dat, u krajů tomu tak není.

Zástupci šesti krajů České republiky (Jihomoravský, Karlovarský, Liberecký, Pardubický, Středočeský a Zlínský) navrhuje podíl krajů na daňových výnosech zvýšit ze stávajících 9,78 % na 10,8135 % a rozdělit podle nových kritérií.

„Návrh novely zavádí jednotlivá kritéria, na kterých jsme se shodli a jejich váhu. Jedná se například o počet obyvatel kraje, výměru území kraje, ale bere v potaz i délku silnic, počet studentů středních škol, počet výjezdových základů zdravotnické záchranné služby zřizovaných krajem nebo počet urgentních příjmů 1. typu v nemocnicích,“ vysvětlil Martin Netolický, hejtman Pardubického kraje.

Pardubický kraj zákonodárnou iniciativu vedoucí ke změně zákona rovněž využívá již podruhé. První návrh novely zákona předložil také v roce 2020 a projednání se dosud nedočkal.

„Není možné systém zamrazit před dvaceti lety a nezohledňovat vývoj a potřeby. Ve Středočeském kraji za tu dobu vzrostl počet obyvatel o téměř 300 tisíc, to se ovšem v objemu financí, který stát krajům posílá, nezohledňuje. Systém absolutně neodráží ani třeba délku silnic, počet výjezdových stanišť zdravotnické záchranné služby nebo počet žáků středních škol. Nevzdáme to a za spravedlivé finance pro náš kraj a Středočechy budeme bojovat,“ říká hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková.

Šest krajů, které požadují spravedlivou změnu, vedou hejtmanka a hejtmani z politických stran napříč politickým spektrem. Zastoupeny jsou jak strany koaliční, tak opoziční (STAN, KDU-ČSL, ANO, ČSSD).

„Předkládáme zákon o férovém financování krajů, protože po dvaceti letech už se to musí změnit. Já bych taky například chtěl pro Jihomoravský kraj opravené silnice jako v jiných krajích, ale když dostáváme dlouhodobě menší hromádku peněz, tak to prostě nepůjde,“ dodal Jan Grolich, hejtman Jihomoravského kraje.

Návrh novely uplatňuje stejná kritéria na všechny kraje, vyjma Hlavního města Prahy, kde jsou používána jen některá, protože ostatní jsou již pro hlavní město dostatečně zohledněna v rámci ustanovení § 4 zákona, tedy v RUD obcí a jejich dvojím zohledněním by došlo k nepřiměřenému zvýhodnění hlavního města oproti ostatním krajům.

„Současnému systému rozpočtového určení daní chybí spravedlivost v tom smyslu, že na výkon stejných veřejných služeb a kompetencí dostávají menší kraje méně peněz. Aktuální podoba návrhu RUD v konsolidačním balíčku také nezohledňuje objem činností krajů a zejména jeho vývoj v čase, kde se dysbalance mezi příjmy krajů prohlubuje s postupně rostoucími příjmy a výdaji,“ řekl Petr Kulhánec, hejtman Karlovarského kraje.

Návrh novely zákona zahrnuje i finance, které byly každoročně rozdělovány prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury. Návrh vznikl na základě dohody a podle Asociace krajů ČR vhodně odráží poměrné zastoupení charakteristik a činností jednotlivých krajů. Nová kritéria také byla projednána s ministerstvem financí.

<https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/po-spravedlivem-rozdeleni-dani-vola-uz-sest-kraju-vyuzily-zakonodare-iniciativy-n1150917.htm>